

Szempontok az
intézményi hitéleti
neveléshez

Szimbólumdidaktika a
mélyebb megértés
szolgálatában

2025.08.27.
Debrecen
RPI Országjáró
konferencia

Pluhár Gáborné Szűcs Enikő
RPI Katechetikai szakértő
pluharne.eniko@reformatus.hu
Tel.: 06-30-106-2945

A hitéleti nevelés alapja

- A Szentírás üzenetének tolmácsolása
- Ez az üzenet: alapot ad, éltet, formál, vezet, erősít, továbbvisz, nevel

A bibliai szövegekkel való találkozás

- A bibliai képi nyelve
- Képek, metaforák
- Történetek
- Szimbólumok
- Elevenség, szemléletesség,
kifejező erő

Bibliai szimbólumok

- A megértés hídjai
- Segítenek a bibliai szöveg és az ember közötti kapcsolat létrejöttében
- Kapcsolópontokat hoznak a Biblia világa és az ember, a gyermek életvilága között

A szimbólumok sajátosságai

- Túlmutatnak önmagukon
- Kötnék a nagy egészhez
- Kötnék a nem láthatóhoz
- Több síkon szólítanak meg
- Személyes bevonódást tesznek lehetővé – meg vagyok szólítva, megérint, hat rám, emlékezetes
- Mély megértésre segítenek - a megértés, a felismerés titokzatos, a Szentlélek ajándéka

Régi és új
szokások,
hangsúlyos
mozzanatok és
mozdulatok

Köszönés, köszöntés

Bevonulás, liturgia

Ülésrend

Jelképek megjelenítése, kitűzése, asztalra, paravánra
helyezése

Emléklapok, ajándékok átadása

Iskolai zászló, igés szalagokkal

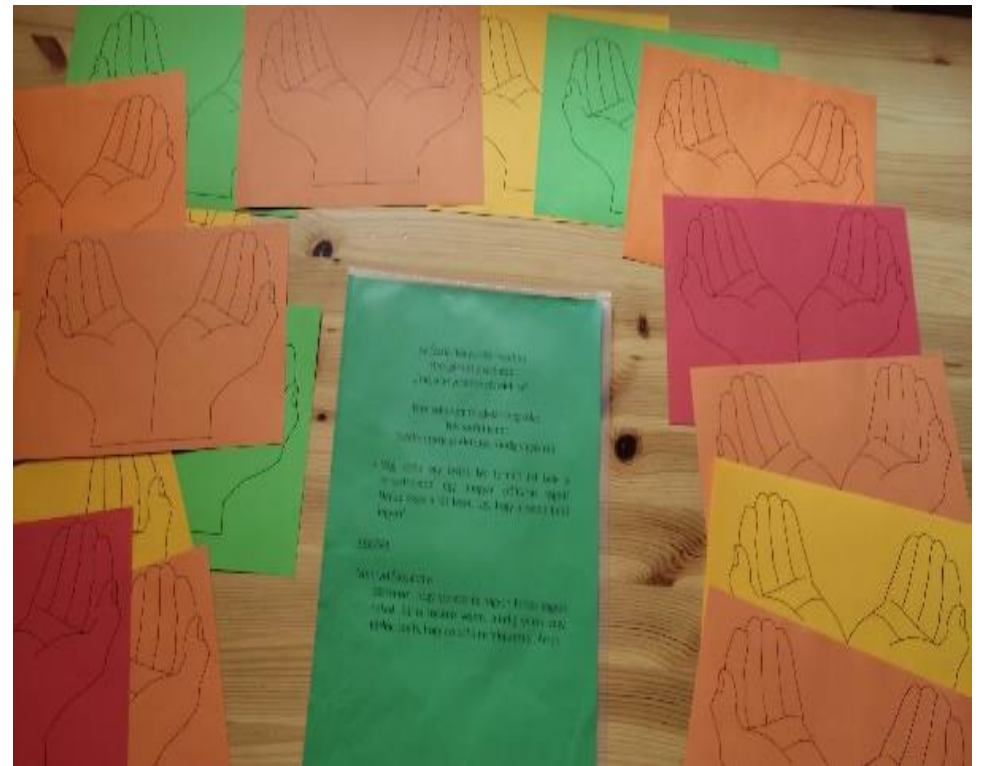
Kézfogás a lelkipásztorral

Imaséta Nagyhétre

„Tenyerembe véstelek be...”

Az Ige és a kéz szimbóluma Isten gondoskodó szeretetét, mindenek feletti hatalmának üzenetét hordozza. Ő az, Aki mindig tud és akar vigyázni ránk.

Itt a gyerekek kivágják a kéz formát és beleírják a nevüket.

„Bocsásd meg vétkeinket”

A megbocsátás átélését segíti az Ige, az imádság és a gyakorlat ezen az állomáson. A gyerekek azokra a személyekre gondolnak, akiket ők megbántottak, és akik őket bántottak meg. Rájuk gondolva egy-egy követ tesznek a megfelelő kosarakba, majd imádkoznak ezekért az emberekért és a megbocsátásért.

A wicker basket filled with bread cubes, likely croutons or bread pudding ingredients, resting on a white tablecloth. The basket is woven and has a white paper liner. The bread cubes are golden-brown and irregularly shaped.

„Vegyétek és egyétek”

Az utolsó vacsora, az úrvacsora ünnepe, a kenyér és a bor jelképei kerülnek a gyerekek elé. A gyerekek megterítik az asztalt fehér terítővel, elhelyezik a kenyeret és a kelyhet. Az imádság után pedig elfogyasztanak egy-egy falat kenyeret.

„Ti ne féljetek!”

A félelmeink is Isten kezébe tehetők, hiszen Ő legyőzte a bűn, a halál, a gonosz erejét a kereszten. A gyermekek egy-egy kis lapra írják a saját félelmeiket, és összehajtva beleteszik azokat a töviskorona közé az imádság előtt.

JELKÉPEK A KARÁCSONYFÁN

KARÁCSONYFA DÍSZEK	SZÍNES FELIRATOK Arra utalnak, amit jelképeznek a díszek a fán	ÉRTELMEZŐ MONDATOK A JELKÉPEKHEZ
Gömbök	Bolygók	Isten alkotta az egész világot. Azt a bolygót is, amelyen mi élünk. Szeret minket, ezért étellel ajándékozott meg.
Almák, kígyózó, tekergőző díszek	Ádám, Éva, az emberek bűne	Ádám és Éva hibáztak az Édenkertben. Mi is hibázunk, amikor elfordulunk Istentől és nem bízunk benne.
Angyalok és csengettyűk, harangok	Angyalok érkezése	Isten azt akarja, hogy újra jó kapcsolatban legyünk vele. Ezért kitalált valamit! A jó hírt angyalokkal küldte el – az angyalok figyelmeztették az embereket, mint a harangok a toronyban!
Csillagok	Betlehemi csillag	A jó hír: Isten eljön az emberekhez! Ő olyan, mint az életadó, fényes nap, mint a legfényesebb csillag! Eljön kisgyermekként egy kis városkában, Betlehemben.
Gyertyák	Jézus a világ világossága	Isten Fia, Jézus az egész világnak örömet hoz. Az egész világ világossága lesz!
Édességek, szaloncukor, mézeskalács	A jó hír öröme, édessége	Ha örülünk a karácsonyi jó hírnek, az megédesíti egész életünket! Isten szeretetét érezhetjük nap mint nap.
Fenyőfa	Örökkévalóság, örök élet	Jézussal örökké élhetünk a mennyországban. Szeretete irántunk örökkévaló!

Téma és jelkép	Bibliai történet
ISTEN A TEREMTŐNK Bolygók - gömbök	Teremtéstörténet 1 Mózes 1-2
AZ EMBER ROSSZ DÖNTÉSE Ádám és Éva - almák	A bűneset története és a Mégváltó ígérete – Aki legyőzi majd a rosszat 1 Mózes 3
ISTEN JÓ HÍRT KÜLD: ANGYAL MÁRIÁNÁL Angyalok érkezése – angyalok és harangok	Gábrriel angyal Máriánál Lukács 1
JÓ HÍR A PÁSZTOROKNAK – ANGYALOK A BETLEHEMI MEZŐN Angyalok érkezése – angyalok és harangok	Jézus születése Lukács 2
A LEGNAGYOBB KIRÁLY LÁTOGATÓI - A CSILLAG NYOMÁBAN Csillag – A betlehemi csillag	A napkeleti bölcsek látogatása Máté 2

Szimbólumok
az előkészület
során és az
istentiszteleten
– egy példa a
szimbólum
összekötő
szerepére

- 2021-ben a fogadalomtétel napja **advent első vasárnapja volt. A jelképünk a világosság, a fényt adó gyertya volt.**
- Az alkalmat **megelőző hetekben igyekeztünk közel hozni a** gyerekekhez a szimbólumot. Gyertyát gyújtottunk, gyertyát rajzoltunk, színeztünk, gyertyás éneket tanultunk és sokszor eljátszottuk, hogyan jelenítjük meg a templomi szolgálatban a gyertyák fényének eltűnését és megjelenését – a papírból készített gyertyákat forgattuk, felemeltük, leengedtük, a változást mozgással érzékeltettük.
- Az **ének és a gyertyás jelenet**, amivel készültünk, arra mutatott rá, hogy az emberek, a gyermekek élete is világíthat, Isten segít ebben. A szeretet himnuszához kapcsolódva gyerekszerű helyzeteket beszéltünk meg a hittan órákon, és ezek szerepeltek a templomi szolgálatban is.
- A szöveg nagy részét lelkészként, a gyerekek közelében ülve, **velük együtt szolgálva** mondtam el. A gyerekek néhány mondatot mondtak együtt, és tízen jól látható, nagyméretű, papírból készült **gyertyákat mozgattak és forgattak.**

Elsősök
fogadalomtétele –
bevonulás a
nyolcadikosokkal
együtt

Elsősök közös éneke és fogadalomtétele

A szimbólum elhelyezése, emléklap átadása

Közös ének: Jézus kopogtat, gyertyát gyújtogat...

The image shows two staves of musical notation in G major (one sharp) and 2/4 time. The first staff contains the melody for the first line of the hymn, and the second staff contains the melody for the second line. The lyrics are written below each staff.

Jé-zus ko-pog - tat, Gyertyát gyúj-to - gat.

Ho-va be-lén. itt is. ott is Gyertyát gyúj-to - gat.

1. Jézus kopogtat, Gyertyát gyújtogat. Hova belép, itt is, ott is Gyertyát gyújtogat.
2. Szívem megnyitom, Térj be, Jézusom! Gyűjtsd meg hitem kis gyertyáját, Térj be, Jézusom!
3. Kis gyertya-hitem Vigyázva viszem, Fúvó szellő el ne fújja, Vigyázva viszem.
4. Sötét a világ, Ragyogj, kicsi láng, Jézus felé mutass utat, Ragyogj, kicsi láng!

(Népdal, szöveg: Túrmezei Erzsébet 1912-2000.)

-
- A gyerekek a fogadalomtétel után, halk zene mellett az Úr asztala mellett elhelyezett paravánokhoz jönnek sorban.
 - Az osztályfőnök felolvassa a neveket, a gyerekek pedig egy-egy kicsi papír gyertyát hoznak, amelyen rajta van az arcképük.
 - Amikor a számukra előkészített paravánhoz érnek, egy-egy nyolcadikos gyerek segít feltűzni a kis gyertyákat a nagy házak ablakaiba.
 - Így végül a két osztály gyertyái egy-egy nagy ház ablakát világítják meg, az ablakokból gyerekarok kukucskálnak. A gyermekek mintegy beköltöztek az osztályközösségbe, a házakba, és reménységünk szerint az egyházba is.
-

Fogadalomtétel
advent első
vasárnapján –
elsősök
szolgálatá

A szimbólum
és a gyerek
neve,
arcképe

Beköltöztek
az elsősök –
reményeink
szerint az
egyházba is

A galamb mint szimbólum

Vesszőszál hajt ki Isai törzsökéből, hajtás sarjad gyökereiből... A növekedés mint téma, adventi időben

Olyan lesz, mint a folyóvíz mellé ültetett fa...

Felhasznált irodalom

- **Adam**, Gottfried: A szimbolikus kommunikáció mint a valláspedagógia témája. In: Németh Dávid – Kaszó Gyula (szerk.): Vallásdidaktikai szöveggyűjtemény. Budapest, 2001.
- **Biehl**, Peter: Symbole geben zu lernen. Einführung in die Symboldidaktik anhand der Symbole Hand, Haus und Weg, 1. kötet, 2. kiadás, Neukirchen-Vluyn 1991.
- **Biehl**, Peter: Symbole geben zu lernen. Zum Beispiel: Brot, Wasser und Kreuz. 2. kötet, Neukirchen-Vluyn 1993.
- **Németh**, Dávid: Hit és nevelés – Valláslélektani szemléletmód a mai valláspedagógiában. Károlyi Gáspár Református Egyetem Hittudományi Kara, Budapest, 2002.
- **Schweitzer**, Friedrich: Vallás és életút. Kálvin Kiadó, Budapest, 1999.

Köszönöm a
figyelmet!

Képek forrása:

<https://pixabay.com>

<https://bocskaiter.hu/galerialista>

<https://baltazariskola.hu/>